Lietas Nr. A420515512
Lietas arhīva Nr. AA43-0236-15/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 23.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente L.Vīnkalna, tiesneses A.Kovaļevska un K.Krastiņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Satiksmes ministrijas pieteikumu par Rīgas domes 2012.gada 12.jūlija lēmuma Nr.1-43/RD-12-2333-ap atcelšanu daļā par nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinu valsts nekustamajiem īpašumiem Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, un Podraga ielā 1, 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, sakarā ar Satiksmes ministrijas un Rīgas domes apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 26.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes (turpmāk – Dome vai atbildētāja) Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2012.gada 22.februāra maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli (turpmāk – NĪN) 2012.gadam Nr.PIPN-12-263212-mp/12-184-AL/05-07 (turpmāk – Paziņojums) Satiksmes ministrijai (turpmāk – Ministrija vai pieteicēja) aprēķināts NĪN par objektiem Rīgas pilsētā, tajā skaitā par zemi 1,5 % apmērā no kadastrālās vērtības: Rīgā, Uriekstes ielā 16, kadastra numurs 0100 013 0140, platība 34 996 m^2, Ls 3913,95 apmērā un Rīgā, bez adreses, kadastra numurs 0100 098 0044, platība 38 986 m^2, Ls 1659,55 apmērā.

Nepiekrītot Paziņojumam minētajā daļā, pieteicēja to apstrīdēja.

[2] Ar Pārvaldes 2012.gada 2.maija lēmumu Nr.PIP-12-7321-ls/05-07/12-184-AL (turpmāk – Sākotnējais lēmums) Paziņojums: 1) atstāts negrozīts daļā par nekustamo īpašumu Rīgā, bez adreses, ar kadastra numuru 0100 098 0044; 2) atcelts daļā par NĪN aprēķinu par zemes vienības Rīgā, Uriekstes ielā 16, kadastra numurs 0100 013 0140, platības daļas 1403 m^2, samazinot nodokli par Ls 156,91; 3) noraidīts pieteicējas lūgums reģistrēt Rīgas pilsētas pašvaldību vai attiecīgu tās institūciju kā NĪN maksātāju vai pilnvaroto personu NĪN maksājumos par zemes vienības Rīgā, bez adreses, kadastra numurs 0100 098 0044, platības daļu 6065 m^2.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja.

[3] Ar Domes 2012.gada 12.jūlija lēmumu Nr.1-43/RD-12-2333-ap (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

[4] 2012.gada 20.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu daļā par NĪN aprēķinu valsts nekustamajiem īpašumiem Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, un Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044.

Pieteikums pamatots šādi.

[4.1] Zemesgabals Uriekstes ielā 16, Rīgā nostiprināts zemesgrāmatā uz valsts vārda pieteicējas personā. Uz tā atrodas nekustamais īpašums Uriekstes ielā 16 ar kadastra numuru 0100 513 0047, kas nostiprināts zemesgrāmatā uz Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) vārda. VID un Rīgas brīvostas pārvalde 2003.gada decembrī noslēdza Zemes nomas līgumu Nr.ZNL-160/03 par zemesgabala Uriekstes ielā 16 daļas 22 592 m^2 platībā lietošanu.

Tādējādi, pamatojoties uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk – Likums) 7.panta otrās daļas 2.punktu, Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.495 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.495) 44.punktu un noslēgtā zemes nomas līguma 19.10.punktu, nomniekam ir pienākums desmit dienu laikā no līguma noslēgšanas brīža reģistrēties Domes Finanšu departamentā kā zemes nomniekam un NĪN maksātājam. VID reģistrēts Pārvaldē kā NĪN maksātājs par zemesgabala Uriekstes ielā 16 daļu 22 592 m^2 platībā un līdz Paziņojuma sagatavošanai uzskatīts par NĪN maksātāju par minēto nekustamā īpašuma daļu. Tā kā nav notikušas izmaiņas nekustamā īpašuma lietošanā, tad minētās zemesgabala daļas lietotājs un NĪN maksātājs joprojām ir VID.

[4.2] Likuma 1.panta otrā daļa paredz, ka ar NĪN neapliek valstij piederošu nekustamo īpašumu, kurš tiek izmantots publisku funkciju veikšanai, kā arī valstij piederošu nekustamo īpašumu, kurš nav nodots lietošanā vai iznomāts. Likuma 1.panta otrās daļas 11.punkts ir jāinterpretē paplašināti, un ar jēdzienu „valstij un pašvaldībām piekritīgais nekustamais īpašums" ir jāsaprot arī valstij vai pašvaldībai piederošs nekustamais īpašums, un līdz ar to zemesgabala Uriekstes ielā 16 daļa 12 404 m^2 platībā, kas nav nodota lietošanā vai nomā, nav apliekama ar NĪN.

[4.3] Atsaucoties uz Likuma 1.panta otrās daļas 3.punktu, pieteicēja norāda, ka saskaņā ar zemesgabala Uriekstes ielā 16 zemes robežu plānu tā daļu 8005 m^2 platībā aizņem aizsargjosla gar Uriekstes un Eksporta ielu. No Rīgas ģeogrāfiskās informācijas sistēmas un Nekustamā īpašuma Valsts kadastra informācijas sistēmas datiem redzams, ka minētā zemesgabala daļu faktiski aizņem Uriekstes iela (esoša ceļa daļa, brauktuve). Domes 1998.gada 3.februāra lēmuma Nr.5536 pielikumā Uriekstes iela uzskaitīta Rīgas ielu sarakstā, un līdz ar to zemesgabala Uriekstes ielā 16 daļa, ko aizņem iela, nav NĪN objekts.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.495 6.2.punktu no NĪN nomaksas ir atbrīvota arī zeme zem ceļiem, ar ko saprotami Ceļu satiksmes likuma 1.panta 3.punktā minētie objekti, kuru vidū tiešā tekstā ekspluatācijas aizsargjoslas nav norādītas. Ekspluatācijas aizsargjoslas nozīmē ne tikai projektētās ielas robežas, bet tajās var iekļauties jau esošs ceļš, kas ir ar NĪN neapliekams objekts.

No zemesgabala Uriekstes ielā 16 zemes robežu plāna un Rīgas ģeogrāfiskās informācijas sistēmas datiem redzams, ka tā daļu saskaņā ar Rīgas teritorijas 2006.-2018.gadam plānojumu aizņem plānotā dzelzceļa robeža, tātad attiecīgā zemesgabala daļa atrodas dzelzceļa nodalījuma joslā un atbilstoši Dzelzceļa likuma 4.panta pirmās daļas 2.punktam ietilpst dzelzceļa infrastruktūras sastāvā. Atbilstoši Noteikumu Nr.495 6.1.punktam zemesgabala Uriekstes ielā 16 daļa, kas atrodas dzelzceļa nodalījuma joslā, nav NĪN objekts.

[4.4] Nekustamais īpašums Podraga ielā 1 un 3, Rīgā ar kopējo platību 79 938 m^2 nostiprināts zemesgrāmatā uz valsts vārda pieteicējas personā. Nekustamā īpašuma daļa 24 231 m^2 platībā, kurai piešķirts kadastra apzīmējums 0100 098 0044 8003, un daļa 16 721 m^2 platībā, kurai piešķirts kadastra apzīmējums 0100 098 0044 8002, ir iznomāta, un šo zemesgabala daļu nomnieki ir NĪN maksātāji.

Vienlaikus uz zemesgabala Podraga ielā 1 un 3 daļas atrodas divi Rīgas pilsētas pašvaldībai piederoši nekustamie īpašumi – ēku (būvju) nekustamais īpašums Podraga ielā 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 598 0017, kas nostiprināts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.1000 0008 2162 uz Rīgas pilsētas pašvaldības vārda un sastāv no dzīvojamās mājas un trīs palīgceltnēm, un ēku (būvju) nekustamais īpašums Podraga ielā 1, Rīgā, kadastra numurs 0100 598 0018, kas nostiprināts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.1000 0008 6536 uz Rīgas pilsētas pašvaldības vārda un sastāv no dzīvojamās mājas un 14 palīgceltnēm (turpmāk abi kopā – Būvju īpašumi).

Rīgas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisija ir izsniegusi pieteicējai Nekustamā īpašuma Valsts kadastra reģistra izziņas par būvju saistību ar zemi par Būvju īpašumiem, kas iesniegtas arī Pārvaldei. Saskaņā ar šīm izziņām Būvju īpašumi ir funkcionāli saistīti ar zemesgabala Podraga ielā 1 un 3 daļu ar kopējo platību 6065 m^2.

Atsaucoties uz Likuma 2.panta piekto daļu un Noteikumu Nr.495 23.2. un 23.3.punktu, pieteicēja paskaidro, ka par zemesgabala Podraga ielā 1 un 3 daļas 6065 m^2 platībā lietotāju ir uzskatāma Rīgas pilsētas pašvaldība vai Būvju īpašumu apsaimniekotājs.

[4.5] Saskaņā ar Likuma 1.panta otrās daļas 11.punktu ar NĪN neapliek valstij un pašvaldībām piekritīgo nekustamo īpašumu, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts, un līdz ar to zemesgabala Podraga ielā 1 un 3 daļa 32 921 m^2 platībā, kas nav nodota lietošanā vai nomā, nav apliekama ar NĪN.

[5] Paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai atbildētāja norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[5.1] Likuma 1.panta otrās daļas 11.punkts tulkojams tādējādi, ka par valstij vai pašvaldībai piekrītošu nekustamo īpašumu NĪN maksājams tikai tajos gadījumos, kad šis nekustamais īpašums ir nodots lietošanā vai iznomāts, nevis tādējādi, ka ar NĪN nav apliekami arī valstij un pašvaldībai piederoši nekustamie īpašumi, kas nav nodoti lietošanā vai iznomāti. Savukārt NĪN maksātājs par valstij vai pašvaldībai piekrītošo nekustamo īpašumu, kas nodots lietošanā vai iznomāts, nosakāms pēc Likuma pārejas noteikumu 3.punkta.

Arī tas, ka Likuma 1.panta otrās daļas 14.punktā ir noteikts konkrēts gadījums, kad ar NĪN nav apliekamas valsts īpašumā esošas ēkas, norāda uz to, ka pārējās valsts īpašumā esošas ēkas, ja uz tām nav attiecināms kāds cits Likuma 1.panta otrajā daļā paredzētais gadījums, ir NĪN objekts.

[5.2] Saskaņā ar pašreizējo likuma redakciju valsts īpašumā esošie nekustamie īpašumi ir NĪN objekti neatkarīgi no tā, vai valsts tos iznomā vai nē, izņemot tos nekustamos īpašumus, uz kuriem ir attiecināmi Likuma 1.panta otrajā daļā noteiktie izņēmumi. Zemesgabali Podraga ielā 1 un 3 un Uriekstes ielā 16 ir NĪN objekti, neatkarīgi no tā, vai tie ir iznomāti vai nē.

[5.3] Pieteicēja ir arī NĪN maksātāja par zemesgabalu Rīgā, Podraga ielā 1 un 3 kā tā lietotāja saskaņā ar Noteikumu Nr.495 23.1.punktu, jo zemesgabals ir nodots valdījumā pieteicējai. Minētā rezultātā uz pieteicēju nav attiecināms Noteikumu Nr.495 23.2.punkts, jo tā nav valsts īpašumā esoša zemes vienība, kas nav nodota valdījumā. Savukārt uz norādi, ka par zemesgabala Uriekstes ielā 16 platības daļu, kas iznomāta VID, iepriekšējos taksācijas gadus NĪN aprēķināts VID, Dome

paskaidro, ka NĪN maksātājs par šo zemes vienības daļu iepriekšējos taksācijas gados bija noteikts nepareizi.

[5.4] Gadījumā, ja valsts nekustamais īpašums nav ierakstāms zemesgrāmatā uz attiecīgās ministrijas vārda, pamatojoties uz likumu, ir nepieciešams Ministru kabineta rīkojumus, ar kuru attiecīgais nekustamais īpašums tiek nodots ministrijas valdījumā, no kā izriet, ka valsts ir nekustamā īpašuma īpašnieks, bet ministrija – valdītājs. Līdz ar to jautājumos, kas saistīti ar valsts nekustamajiem īpašumiem, ministrijai un valstij tomēr tiek piešķirti atsevišķi statusi.

[5.5] Atsaucoties uz Likuma 1.panta otrās daļas 3.punktu un Noteikumu Nr.495 6.1.punktu, Dome paskaidro, ka ar NĪN nav apliekama zeme zem jau izbūvētiem dzelzceļa sliežu ceļiem, nevis zeme, uz kuras, iespējams, kaut kad nākotnē tiks izbūvēta dzelzceļa līnija. Savukārt, atsaucoties uz Noteikumu Nr.495 6.2.punktu un Ceļu satiksmes likuma 1.panta 3.punktu, Dome paskaidro, ka ar NĪN nav apliekama zeme, uz kuras izbūvēts ceļš, nevis ielas aizsargjosla. Atsaucoties uz Aizsargjoslu likuma 1.panta 1.punktu, Dome paskaidro, ka ielas aizsargjosla neietilpst ceļa inženierbūves sastāvā, bet tā ir konkrēta zemes vienības platība, kas nodrošina ceļa drošu ekspluatāciju. Līdz ar to uz zemes vienību Uriekstes ielā 16 nav attiecināms Likuma 1.panta otrās daļas 3.punkts.

[5.6] SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 2011.gada 11.jūlija rēķins izrakstīts par 2011.gadu, un līdz ar to tajā norādītā informācija nav attiecināma uz NĪN aprēķinu par 2012.taksācijas gadu. NĪN par zemes vienību Podraga ielā 1 un 3 netiek aprēķināts SIA „Rīgas namu pārvaldnieks". SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" NĪN tiek aprēķināts par tās apsaimniekošanā esošo ēku, kas atrodas uz minētās zemes vienības.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 26.jūlija spriedumu pieteikums apmierināts daļēji – atcelts Lēmums daļā, ar kuru par valsts nekustamā īpašuma Uriekstes ielā 16, Rīgā daļu 22 592 m^2 platībā pieteicējai aprēķināts NĪN Ls 2526,69 apmērā, un daļā, ar kuru par valsts nekustamā īpašuma Podraga ielā 1 un 3, Rīgā daļu 6065 m^2 platībā pieteicējai aprēķināts NĪN Ls 258,17 apmērā. Pārējā daļā pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots šādi.

[6.1] Ar Lēmumu tā pārsūdzētajā daļā atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums, ar kuru savukārt atstāts negrozīts Paziņojums daļā par nekustamo īpašumu Podraga ielā 1 un 3 ar kadastra numuru 0100 098 0044, kā arī atcelts Paziņojums daļā par NĪN aprēķinu par nekustamo īpašumu Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, platības daļu 1403 m^2, samazinot NĪN par Ls 156,91. Tātad saskaņā ar Lēmumu pieteicējai 2012.gadā aprēķināts NĪN par zemi 33 593 (34 996 – 1403) m^2 platībā Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, kā arī par zemi 38 986 m^2 platībā Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044.

Lietā nav strīda par to, ka zemesgabals Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, nostiprināts zemesgrāmatā uz valsts vārda pieteicējas personā, kā arī par to, ka zemesgabalam reģistrēti apgrūtinājumi: aizsargjosla (sarkanā līnija) gar Uriekstes ielu un Eksporta ielu (8005 m^2 platībā) un plānotā dzelzceļa robeža (7279 m^2 platībā). Lietā nav strīda par to, ka uz šī zemesgabala atrodas nekustamais īpašums (ēkas) ar kadastra numuru 0100 513 0047, kas līdz 2013.gada 5.aprīlim nostiprināts zemesgrāmatā uz VID vārda (šobrīd uz Finanšu ministrijas vārda). Lietā nav strīda par to, ka zemesgabals Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, kura kopējā platība ir 79 938 m^2, nostiprināts zemesgrāmatā uz valsts vārda pieteicējas personā, daļa no šī īpašuma 24 231 m^2 platībā, kurai piešķirts kadastra apzīmējums 0100 098 0044 8003, iznomāta SIA „Jahtu serviss „Andrejosta"", bet daļa 16 721 m^2 platībā, kurai piešķirts kadastra apzīmējums 0100 098 0044 8002, iznomāta SIA „BGS". Lietā nav strīda arī par to, ka uz atlikušās zemesgabala Podraga ielā 1 un 338 986 (79 938 – 24 231 – 16 721) m^2 platības atrodas divi Rīgas pilsētas pašvaldībai piederoši nekustamie īpašumi: 1) ēku (būvju) nekustamais īpašums Podraga ielā 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 598 0017, kas sastāv no divstāvu dzīvojamās mājas un trīs palīgceltnēm; 2) ēku (būvju) nekustamais īpašums Podraga ielā 1, Rīgā, kadastra numurs 0100 598 0018, kas sastāv no trīs stāvu dzīvojamās mājas un 14 palīgceltnēm.

Lietā strīds ir par to, vai zeme 33 593 m^2 platībā Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, un zeme 38 986 m^2 platībā Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, ir apliekamas ar NĪN. Savukārt, ja minētās zemes platības ir apliekamas ar NĪN, vai par tā maksātāju ir atzīstama pieteicēja.

[6.2] Saskaņā ar Likuma 1.panta pirmo daļu ar NĪN apliek ķermeniskas lietas, kuras atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kuras nevar pārvietot no vienas vietas uz otru, tās ārēji nebojājot. Minētā panta otrajā daļā uzskaitīti izņēmuma gadījumi, kuros nekustamie īpašumi ar nodokli netiek aplikti. No šā uzskaitījuma ir konstatējama likumdevēja griba neaplikt ar NĪN tādu likumā konkrēti nosauktu valstij piederošu nekustamo īpašumu, kas tiek izmantots publisku mērķu nodrošināšanai, proti, sabiedrības vajadzībām. Taču no šā uzskaitījuma tiesas ieskatā neizriet, ka attiecībā uz valstij piederošu nekustamo īpašumu, kas tiek izmantots publiskiem mērķiem, NĪN vispār nebūtu jāmaksā.

[6.3] Likuma 1.panta otrajā daļā ietvertajā atbrīvojumu uzskaitījumā citastarp ir ietverti arī valstij un pašvaldībai piekritīgie nekustamie īpašumi, kas nav nodoti lietošanā vai iznomāti (11.punkts).

No likumā „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" noteiktā izriet, ka par valstij vai pašvaldībai piekrītošo zemi ir uzskatāma zeme zemes reformas laikā, ja tā atbilst likumā noteiktajiem gadījumiem, un šāda zeme ir ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vai pašvaldības vārda. Tādējādi minētā likuma izpratnē zeme, kas uz valsts vārda jau ir ierakstīta zemesgrāmatā, ir uzskatāma nevis par valstij piekrītošo, bet gan par valstij piederošo zemi.

Likuma 1.panta otrās daļas 11.punkts Likumā ietverts 2000.gadā, savukārt citas tiesību normas, kurās paredzēti nodokļa atvieglojumi par publiskām vajadzībām izmantoto valsts īpašumu, Likumā ietverti vēlāk. Tātad, ja likumdevējs ar

minēto 11.punkta normu būtu vēlējies aptvert visu valstij piederošo nekustamo īpašumu, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts citai personai, nebūtu nepieciešams vēlāk noteikt konkrētus izņēmumus, piemēram, ka NĪN nav maksājams par tādu valstij piederošu īpašumu, ko izmanto Nacionālie bruņotie spēki vai tiesībaizsardzības iestādes. Veids, cik precīzi likumdevējs Likuma 1.panta otrajā daļā ir atsevišķi uzskaitījis konkrētos gadījumus, kuros piemērojams atbrīvojums no nodokļa maksāšanas, norāda, ka likumdevējs ir vēlējies NĪN atvieglojumu piemērot tikai šajos konkrētajos gadījumos.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Augstākā tiesa) ir atzinis, ka atbrīvojums no nodokļu maksāšanas skar valsts vai pašvaldības budžeta un valsts atbalsta jautājumus. Tāpēc atbrīvojumiem no nodokļa maksāšanas ir jābūt skaidri noteiktiem likumā un tie ir interpretējami šauri. Līdz ar to iestādēm un tiesām būtu jāatturas pēc analoģijas piemērot nodokļu atvieglojumu, ja likums tādu skaidri neparedz (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 17.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-193/2012 19.punktu*).

Ņemot vērā minētos apsvērumus, kā arī Augstākās tiesas atzīto, tiesa secinājusi, ka Likuma 1.panta otrās daļas 11.punkts izskatāmajā lietā nav piemērojams un valstij piederošs nekustamais īpašums, kuru valsts neizmanto Likuma 1.panta otrajā daļā uzskaitītajām konkrētajām publiskajām vajadzībām, ir nodokļa objekts. Līdz ar to arī zemesgabala daļa Uriekstes ielā 16, Rīgā, 12 404 m^2 platībā un zemesgabala daļa Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, 32 921 m^2 platībā, kas nav nodotas lietošanā vai nomā, ir apliekamas ar NĪN.

[6.4] Likuma 1.panta otrās daļas 3.punkts citastarp noteic, ka ar NĪN no 2007.gada 1.janvāra neapliek zemi zem koplietošanas šosejām, ceļiem, pazemes ceļiem, tuneļiem, ielām, dzelzceļa sliežu ceļiem, pilsētas sliežu ceļiem, tiltiem un estakādēm. Noteikumu Nr.495 6.punkts noteic, ka, piemērojot Likuma 1.panta otrās daļas 3.punktu, par zemi zem koplietošanas dzelzceļa sliežu ceļiem uzskatāma zeme zem objektiem, kas minēti Dzelzceļa likuma 4.panta pirmās daļas 1., 2., 4., 5., 6. un 8.punktā, kā arī 3. un 7.punktā, izņemot zemi zem stacijām proporcionāli stacijas platības iznomātajai daļai un dzelzceļa zemes nodalījuma joslā esošajām iznomātajām ēkām vai to daļām (telpu grupām) (6.1.punkts), par zemi zem koplietošanas šosejām, ceļiem, pazemes ceļiem un ielām uzskatāma zeme zem valsts un pašvaldību šosejām, ceļiem, pazemes ceļiem un ielām (atbilstoši Ceļu satiksmes likumā lietotajam terminam „ceļš"), kuras ir tiesības lietot visiem ceļu satiksmes dalībniekiem (6.2.punkts).

Ceļu satiksmes likuma 1.panta 3.punkts noteic, ka ceļš ir jebkura satiksmei izbūvēta teritorija (autoceļš, iela, prospekts, šķērsiela un tamlīdzīgas teritorijas visā platumā, ieskaitot brauktuvi, ietves, nomales, sadalošās joslas un saliņas). Ceļa kompleksā ietilpst ceļš, mākslīgās būves (tilti, satiksmes pārvadi, tuneļi, caurtekas, ūdens novadīšanas ietaises, atbalsta sienas un citas būves), ceļu inženierbūves (pasažieru sabiedrisko transportlīdzekļu pieturvietas un paviljoni, bremzēšanas un paātrinājuma joslas, transportlīdzekļu stāvvietas, atpūtas laukumi, veloceliņi un ietves, ceļu sakaru un apgaismojuma līnijas un citas inženierbūves), satiksmes organizācijas tehniskie līdzekļi (ceļa zīmes, luksofori, signālstabiņi, aizsargbarjeras, gājēju barjeras, vertikālie un horizontālie ceļa apzīmējumi un citi tehniskie līdzekļi).

Secināms, ka ar NĪN netiek aplikta zeme zem jau izbūvētiem dzelzceļa sliežu ceļiem un dzelzceļa infrastruktūras objektiem, nevis zeme, uz kuras, iespējams, kaut kad nākotnē tiks izbūvēta dzelzceļa līnija. Vienlaicīgi arī secināms, ka ar NĪN netiek aplikta zeme zem izbūvēta ceļa (ielas), nevis ielas aizsargjoslas, kas neietilpst ceļa kompleksā, bet atbilstoši Aizsargjoslu likuma 1.panta 1.punktā noteiktajam nodrošina ceļa drošu ekspluatāciju. Tieši šāda tiesību normas interpretācija atbilst minētajai Augstākās tiesas atziņai par Likumā skaidri noteiktiem atbrīvojumiem un to šaurai interpretācijai.

Tiesa atzinusi par nepamatotu pieteicējas viedokli, ka zemes vienības Uriekstes ielā 16 platības daļa, uz kuras reģistrēti apgrūtinājumi – aizsargjosla gar Uriekstes ielu un Eksporta ielu un plānotā dzelzceļa robeža –, saskaņā ar Likuma 1.panta otrās daļas 3.punktu nav NĪN objekts, jo minētajā tiesību normā ir skaidri noteikti atbrīvojumi no NĪN maksāšanas, un šie atbrīvojumi ir interpretējami šauri. Zemesgabala daļa Uriekstes ielā 16, Rīgā, 15 284 (8005 + 7279) m^2 platībā zem ielu aizsargjoslas un plānotās dzelzceļa robežas ir apliekama ar NĪN.

[6.5] Ievērojot iepriekš secināto kopsakarā ar apstākli, ka zemesgabala daļa Uriekstes ielā 16, Rīgā, 22 592 m^2 platībā iznomāta VID (2003.gada 1.decembra nomas līgums), tiesa atzinusi, ka zeme 33 593 m^2 platībā Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, un zeme 38 986 m^2 platībā Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, ir apliekama ar NĪN.

[6.6] Likuma 2.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka NĪN maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir nekustamais īpašums. Par nekustamā īpašuma īpašnieku Likuma izpratnē uzskatāma persona, kuras īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas zemesgrāmatā. Minētā panta piektā daļa noteic, ka NĪN par valsts vai pašvaldības īpašumā esošu zemi, ēkām un inženierbūvēm maksā to lietotājs, bet, ja tāda nav, – nomnieks.

Ņemot vērā to, ka zemesgabali Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, un Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, nostiprināti zemesgrāmatā par labu Latvijas valstij pieteicējas personā, kā arī to, ka likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašumu tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 8.pantā ir noteikti konkrēti gadījumi, kad valstij piederošie zemes īpašumi zemesgrāmatā tiek ierakstīti uz konkrētu ministriju vārda, kurām, veicot zemes īpašniekam likumā noteiktos pienākumus, tad šos īpašumus arī jāpārvalda, tiesa secinājusi, ka tieši pieteicēja ir atzīstama par šo zemesgabalu īpašnieku Likuma 2.panta otrās daļas izpratnē. Šo tiesas secinājumu apstiprina arī Noteikumu Nr.495 23.1.punktā noteiktais, ka par zemes lietotāju uzskata personu, kurai ar valsts institūciju lēmumu valstij piederošā zeme un ēkas ir nodotas valdījumā, jo no minētās tiesību normas secināms, ka lēmumu par zemes un ēkas nodošanu valdījumā jāpieņem tai institūcijai (ministrijai), uz kā vārda valsts īpašums reģistrēts.

Tādējādi tiesa nav piekritusi Domes viedoklim, ka pieteicēja ir atzīstama par minēto zemesgabalu lietotāju. Ja ar NĪN

apliekamā zeme 33 593 m^2 platībā Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, un zeme 38 986 m^2 platībā Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, nav ne nodota lietošanā, ne arī iznomāta, par NĪN maksātāju atzīstama tieši pieteicēja. Savukārt, ja zeme nodota lietošanā, tad – lietotājs, bet, ja tāda nav, – nomnieks.

[6.7] Noteikumu Nr.495 23.2.punkts noteic, ka, piemērojot Likuma 2.panta piekto daļu, ja valsts vai pašvaldības īpašumā esoša zeme nav nodota valdījumā vai iznomāta, par zemes un ēkas lietotāju uzskata personu, kuras īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir ēka, kas atrodas uz valsts vai pašvaldības īpašumā esošas zemes.

Atbilstoši Nekustamā īpašuma Valsts kadastra reģistra izziņām par būvju saistību ar zemi (2002.gada 8.oktobra izziņa Nr.4.1.-10/782 un 29.oktobra izziņa Nr.4.1.-10/837) Būvju īpašumi (attiecīgi Podraga iela 1 un 3) atrodas uz zemes vienības, kadastra numurs 0100 098 0044, kuras īpašnieks ir pieteicēja. Savukārt atbilstoši izdrukām no Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodalījumiem šo būvju īpašnieks ir Rīgas pilsētas pašvaldība. Šīs būves ir saistītas ar zemi attiecīgi 1976 m^2 un 4089 m^2 (kopā 6065 m^2) platībā.

Tādējādi atbilstoši Noteikumu Nr.495 23.2.punktam par zemes vienības daļas 6065 m^2 platībā lietotāju ir uzskatāma Rīgas pašvaldība, kuras īpašumā ir ēkas, kas atrodas uz valsts (ministrijas) īpašumā esošās zemes. Savukārt atbilstoši Likuma 2.panta piektajai daļai NĪN par šo zemi maksā lietotājs, proti, Rīgas pilsētas pašvaldība.

[6.8] Zemesgabala daļa Uriekstes ielā 16, Rīgā, 22 592 m^2 platībā iznomāta VID (2003.gada 1.decembra nomas līgums), kas iepriekšējos gados bija atzīts par NĪN maksātāju. Tomēr Dome uzskata, ka NĪN maksātājs par šo zemes vienības daļu iepriekšējos taksācijas gados bija noteikts nepareizi, jo par tās lietotāju atzīstama pieteicēja.

Kā jau tiesa norādīja iepriekš, pieteicēja ir atzīstama par Uriekstes ielā 16, Rīgā īpašnieku Likuma 2.panta otrās daļas izpratnē, nevis lietotāju, tādēļ atbilstoši Likuma 2.panta piektajai daļai NĪN maksātājs par VID iznomāto zemesgabala daļu 22 592 m^2 platībā ir nomnieks, proti, VID.

[6.9] Ņemot vērā visu minēto, pieteicēja ir atzīstama par NĪN maksātāju zemei 11 001 (33 593 – 22 592) m^2 platībā Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, un zemei 32 921 (38 986 – 6065) m^2 platībā Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, tādēļ šajā daļā Lēmums atzīstams par pamatotu un tiesību normām atbilstošu.

Savukārt par iznomātās zemesgabala daļas Uriekstes ielā 16, Rīgā, 22 592 m^2 platībā, NĪN maksātāju atzīstams VID, bet par zemes 6065 m^2 platībā Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, NĪN maksātāju ir atzīstama Rīgas pilsētas pašvaldība, tādēļ šajā daļā Lēmums atzīstams par tiesību normām neatbilstošu.

[7] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 26.jūlija spriedumu daļā, ar kuru noraidīts tās pieteikums. Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[7.1] Pieteicēja nepiekrīt tiesas secinājumam, ka valstij piederošs nekustamais īpašums, kas nav nodots lietošanā vai nomā, ir apliekams ar NĪN.

Likuma 1.panta otrā daļa ir jāinterpretē tā, ka tā paredz, ka ar NĪN neapliek valstij piederošu nekustamo īpašumu, kurš tiek izmantots publisku funkciju veikšanai, kā arī valstij piederošu nekustamo īpašumu, kurš nav nodots lietošanā vai iznomāts. Likuma 1.panta otrās daļas 11.punkts ir jāinterpretē paplašināti, un ar jēdzienu „valstij un pašvaldībām piekritīgais nekustamais īpašums" ir jāsaprot arī valstij vai pašvaldībai piederošs nekustamais īpašums.

[7.2] Likuma 1.panta otrā daļa interpretējama sistēmiski ar 2.pantu, kurā uzskaitīti NĪN maksātāji – īpašnieks vai tiesiskais valdītājs (2.panta pirmā daļa). Savukārt 2.panta piektā daļa noteic, ka NĪN par valsts un pašvaldības īpašumā esošu zemi un ēkām maksā to lietotājs, bet, ja tāda nav, – nomnieks. Šī norma ir uzskatāma par speciālo normu iepretim 2.panta pirmajā daļā nostiprinātajam principam, ka nodokli maksā īpašnieks vai valdītājs (ja īpašumam nav īpašnieka). Gadījumos, kad valsts kā nekustamā īpašuma īpašniece nav nodevusi īpašumu lietošanā vai nomā citai personai, nodoklis nav jāmaksā. Minētais atbilst tam, ka NĪN nav maksājams par tiem objektiem, kuri tiek izmantoti publisku funkciju veikšanai. Nodoklis maksājams tikai tad, kad valsts īpašums nodots lietošanā vai nomā trešajai personai, tādējādi šo īpašumu „izņemot" no valstij publisko funkciju veikšanai nepieciešamo īpašumu loka.

[7.3] Pieteicēja neatbilst Likuma 2.panta trešajā daļā norādītajiem kritērijiem, un līdz ar to tā nav uzskatāma par nekustamā īpašuma tiesisko valdītāju Likuma izpratnē. Atbilstoši Noteikumu Nr.495 23.punktam par lietotāju uzskatāma persona, kurai zeme nodota valdījumā.

Ar personu parasti saprotama persona, kurai piemīt tiesībspēja un rīcībspēja. Taču pieteicēja nav juridiska persona ar savu tiesībspēju, jo tā ir tiešās valsts pārvaldes iestāde, kura darbojas publiskas personas – Latvijas Republikas – vārdā un kurai ar normatīvo aktu ir piešķirta kompetence valsts pārvaldē. Tas vien, ka īpašumtiesības uz attiecīgo zemesgabalu zemesgrāmatā nostiprinātas valstij pieteicējas personā, nenozīmē, ka tā ir uzskatāma par atsevišķu juridisku personu un, secīgi, arī par lietotāju. Līdz ar to atbilstoši Likuma 1.panta otrās daļas 11.punktam attiecīgā nekustamā īpašuma daļa, kas nav nodota nomā vai lietošanā, nav apliekama ar NĪN.

[7.4] Tā kā identiskā situācijā pašvaldībai piederošiem nekustamajiem īpašumiem, kas nav nodoti lietošanā vai nomā, netiek aprēķināts NĪN, tad tiek pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips. Likuma interpretācijā jāņem vērā tiesību normas, tiesību analoģija un vispārējie tiesību principi, kas balstīti taisnīgumā. Līdz ar to tiesību normu interpretācijas rezultātā nevarētu nonākt pie atšķirīga rezultāta normatīvā akta piemērošanā attiecībā uz NĪN aprēķināšanu neiznomātām valstij un pašvaldībām piederošām zemēm.

[7.5] Kopš Likuma spēkā stāšanās no tā normām vienmēr izrietējis princips, ka nodokli par valsts nekustamo īpašumu maksā tad, ja nekustamais īpašums nodots lietošanā vai nomā. Pieteicēja norāda, ka 1.panta otrās daļas 14.punkts Likumā iekļauts, lai tiktu attiecināts arī uz ārpusbudžeta finansētām valsts institūcijām un kapitālsabiedrībām, kas veic

funkcijas Likuma 1.panta otrās daļas 14.punktā minētajās jomās ar būtisku sabiedrisku nozīmi, kā arī kas netiek finansētas no valsts budžeta, bet, piemēram, no starptautiskām drošības organizācijām, pašu ieņēmumiem un tamlīdzīgi.

Tāpat arī citi Likuma 1.panta otrajā daļā minētie izņēmumi ir noteikti, lai neapliktu ar nodokli ne tikai valstij piederošu un piekrītošu nekustamo īpašumu, bet arī privātpersonu īpašumā esošu nekustamo īpašumu, kas tiek izmantots publiskām vajadzībām. Līdz ar to tiesas secinājums, ka Likuma 1.panta otrās daļas 11.punktā paredzēto atvieglojumu likumdevējs ir vēlējies piemērot tikai attiecībā uz valstij piekritīgām zemēm, nav pareizs.

Šauri būtu interpretējami ne tikai atbrīvojumi no nodokļa maksāšanas pienākuma, bet arī Likuma 2.pantā noteiktie nodokļa maksātāji, kuriem pieteicēja neatbilst.

[7.6] Tiesa nav vērtējusi pieteikumā norādīto, ka nekustamā īpašuma Uriekstes ielā 16, Rīgā daļu aizņem publiska iela – Uriekstes iela (esoša ceļa daļa, brauktuve), kas ir uzskaitīta Rīgas ielu sarakstā.

[8] Atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 26.jūlija spriedumu daļā, ar kuru atcelts Lēmums daļā. Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[8.1] Ņemot vērā, ka valsts kā abstrakta persona nevar realizēt savu tiesībspēju un rīcībspēju, kā arī veikt NĪN maksātāja pienākumus, Likuma 2.panta piektajā daļā attiecībā uz NĪN maksāšanas pienākumu par valsts īpašumā esošu zemi noteikts, ka NĪN par valsts īpašumā esošu zemi, ēkām un inženierbūvēm maksā to lietotājs, bet, ja tāda nav, – nomnieks. Noteikumu Nr.495 23.1.punkts noteic, ka, piemērojot Likuma 2.panta piekto daļu, par zemes un ēkas lietotāju uzskata personu, kurai ar valsts vai pašvaldības institūcijas lēmumu valstij vai pašvaldībai piederoša zeme un ēkas ir nodotas valdījumā. Savukārt likuma „Par valsts un pašvaldību zeme īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 8.panta trešajā daļā norādītie valstij piederošie vai piekrītošie nekustamie īpašumi tiek nodoti pieteicējas valdījumā uz likuma vai Ministru kabineta rīkojuma pamata.

[8.2] Tiesa nepareizi interpretējusi Likuma 2.panta piekto daļu un Noteikumu Nr.495 23.2.punktu. Domes ieskatā, tā kā zemes vienība Rīgā, Podraga ielā 1 un 3 zemesgrāmatā reģistrēta uz Latvijas valsts vārda pieteicējas personā, pieteicēja ir vērtējama kā konkrētā nekustamā īpašuma lietotāja Likuma izpratnē. Ņemot vērā, ka visa zemes vienība ir nodota pieteicējas valdījumā, uz konkrēto zemes vienību nav attiecināms Noteikumu 23.2.punkts, jo neizpildās minētās normas piemērošanas priekšnosacījums, proti, valsts īpašumā esoša zeme nav nodota valdījumā. Līdz ar to NĪN maksātāja par visu zemes vienību Rīgā, Podraga ielā 1 un 3 ir pieteicēja.

[8.3] Sistēmiski tulkojot Likuma un Noteikumu Nr.495 normas, secināms, ka NĪN maksātājs par valsts īpašumā esošu nekustamo īpašumu vienmēr būs persona, kuras vārdā nekustamais īpašums reģistrēts zemesgrāmatā.

Uz minēto citastarp norāda Noteikumu Nr.495 24.^{1}punkts, kurš ar 2009.gada 7.aprīļa grozījumiem iekļauts šajos noteikumos, lai atvieglotu NĪN iekasēšanu par valstij piederošajiem īpašumiem. Minētā tiesību norma dod iespēju valsts īpašumā esošā nekustamā īpašuma nomniekiem maksāt NĪN kā nodokļa maksātāja pilnvarotajai personai, tādējādi nodoklis tiek iemaksāts nodokļa maksātāja pilnvarotās personas personīgajā kontā, kurā tiek uzskaitīti veiktie NĪN maksājumu par attiecīgās pilnvarotās personas pārvaldīšanā vai apsaimniekošanā esošiem nekustamajiem īpašumiem. Iekļaujot šādu normu Noteikumos Nr.495, likumdevējs skaidri norādījis, ka NĪN maksātājs ir persona, kurai ar valsts institūcijas lēmumu valstij piederošais nekustamais īpašums nodots valdījumā jeb Likuma izpratnē lietotājs, nevis šī nekustamā īpašuma nomnieks vai lietotājs uz cita veida līguma pamata.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 245. un 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[10] Novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota, atbildētājas apelācijas sūdzība ir pamatota daļā, bet pieteikums ir apmierināms daļā.

[11] Pirmās instances tiesa [6.1] ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus, tāpēc apgabaltiesa tos neatkārtos.

[12] Lietā ir strīds, vai NĪN pieteicējai ir jāmaksā:

[12.1] par zemesgabala Uriekstes ielā 16, Rīgā, daļu 12 404 m^2 platībā un Podraga ielā 1 un 3 daļu 32 921 m^2 platībā, jo tā kā valstij piederoša zeme nav nodota lietošanā vai nomā;

[12.2] par zemesgabala Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, daļu 22 592 m^2 platībā, kas iznomāta nomniekam;

[12.3] par zemesgabala Podraga ielā 1 un 3 daļu 6065 m^2 platībā, uz kuras atrodas citai personai piederošas ar zemi funkcionāli saistītas ēkas (būves);

[12.4] par zemesgabala Uriekstes ielā 16, Rīgā daļu, ko pieteicējas ieskatā aizņem iela, un daļu, ko aizņem plānots dzelzceļa infrastruktūras objekts.

[13] Attiecībā par [12.1] izšķiramo jautājumu apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas motivācijai [6.3] un norāda, ka valstij ir jāmaksā nodoklis par savu nekustamo īpašumu tāpat kā jebkuram citam īpašniekam. Tas secināms no Likuma 2.panta, likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 8.panta un

Noteikumu Nr.495 (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2013.gada 29.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-521/2013 8.punktu, 2013.gada 5.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-133/2013 9. un 10.punktu*).

Gadījumā, ja īpašums ir nodots konkrētai ministrijai, tad šī ministrija ir atbildīga par nodokļa samaksu, t.i., tā ir nodokļa maksātāja (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2013.gada 27.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-602/2013 14. un 15.punktu*).

Likuma 1.panta otrajā daļā ietvertais objektu uzskaitījums ir izsmeļošs. Līdz ar to ar nodokli apliekami visi objekti, kas atbilst pirmajā daļā minētajiem kritērijiem, ja vien atbilstoši panta otrajai daļai attiecīgais objekts uzskatāms par izņēmumu no vispārējās kārtības (*sk., piemēram, sprieduma lietā Nr.SKA-133/2013 8.punktu*).

Likuma 1.panta otrās daļas 11.punkta piemērošanā jāņem vērā, ka ar terminu „valstij piekritīgais īpašums" netiek aptverti arī valstij piederošie īpašumi. Ja attiecīgais īpašums ir ierakstīts zemesgrāmatā uz valsts vārda, valsts ir tā īpašniece, nevis persona, kurai zeme ir piekritīga (*sk., piemēram, sprieduma lietā Nr.SKA-521/2013 8.punktu*).

Tādējādi izskatāmajā lietā [12.1] minētās zemesgabalu daļas ir NĪN objekts, un ministrija – pieteicēja – ir NĪN maksātāja.

[14] Attiecībā par [12.2] izšķiramo jautājumu apgabaltiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem [6.8] un norāda, ka attiecībās ar pašvaldību NĪN samaksas jautājumā ministrija paliek atbildīgā persona kā īpašuma valdītājs. Šāda tiesību normu interpretācija loģiski iekļaujas vispārējā NĪN maksāšanas sistēmā, saskaņā ar kuru nodokli maksā īpašnieks. Ar vārdiem „nodokli maksā" ir saprotama nevis persona, kura faktiski pašvaldībai nodokli samaksā, piemēram, nomnieks (kā to pieļauj Noteikumu Nr.495 24.1punkts), bet gan par nodokļa samaksu atbildīgā persona. Ja valstij ir pienākums maksāt nodokli un konkrētais īpašums ir nodots konkrētai ministrijai, tad šī ministrija ir atbildīga par nodokļa samaksu, tas ir, tā ir nodokļa maksātāja (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2013.gada 11.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-653/2013 9.punktu, sprieduma lietā Nr.SKA-133/2013 10.punktu*).

Tādēļ pieteicēja ir nodokļa maksātāja par [12.2] minētā zemesgabala Uriekstes ielā 16, Rīgā, kadastra numurs 0100 013 0140, daļu 22 592 m^2 platībā, kas iznomāta nomniekam.

[15] Attiecībā par [12.3] izšķiramo jautājumu, vai pieteicēja ir NĪN maksātāja par zemesgabala Podraga ielā 1 un 3 daļu ar kopējo platību 6065 m^2, kas ir ar Būvju īpašumiem funkcionāli saistīta zeme, apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas motivācijai [6.7], to saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu neatkārtojot.

Noteikumu Nr.495 23.2.punkts noteica, ka, piemērojot Likuma 2.panta piekto daļu, ja valsts vai pašvaldības īpašumā esoša zeme nav nodota valdījumā vai iznomāta, par zemes un ēkas lietotāju uzskata personu, kuras īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir ēka, kas atrodas uz valsts vai pašvaldības īpašumā esošas zemes.

Tas, ka nodokļu administrācija nodokļu rēķinu nav sastādījusi citam nodokļa maksātājam, neietekmē secinājumu, ka pieteicējai nodokļa maksāšanas pienākums par šo zemesgabala daļu ir noteikts nepamatoti.

[16] Attiecībā par [12.4] izšķiramo jautājumu apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas secinājumiem un papildus norāda, ka saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8.panta 4.punktu aktuālo kadastra informāciju izmanto NĪN administrēšanai. No 2012.gada 1.janvāra spēkā ir Likuma 4.panta $1.^1$daļa, un saskaņā ar to NĪN administrēšanai izmanto Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – NĪVKIS) reģistrētos datus; izmaiņas nekustamā īpašuma sastāvā vai nekustamā īpašuma objektu raksturojošajos datos nodokļa aprēķinā ņem vērā atbilstoši šajā likumā noteiktajai kārtībai, ja šīs izmaiņas ir reģistrētas NĪVKIS.

No NĪVKIS reģistrētajām ziņām uz [12.4] minētā zemesgabala neatradās koplietošanas ceļš vai iela, uz ko varētu attiekties Likuma 1.panta otrās daļas 3.punktā noteiktais atbrīvojums no NĪN.

Ja pieteicēja uzskata, ka NĪVKIS reģistrētās ziņas neatbilst faktiskajai situācijai, tai kā zemesgabala īpašniecei ir tiesības ierosināt kadastra datu aktualizēšanu jeb izmaiņu veikšanu.

Vienlaikus secināms, ka nav konstatējama likumdevēja griba uzlikt īpašniekiem pienākumu maksāt NĪN pretēji faktiskajai situācijai, ja tā tiek pierādīta ar citiem pierādīšanas līdzekļiem, jo tas būtu pretrunā nodokļa iekasēšanas sistēmas mērķim un būtībai.

Tādējādi, jā kādu objektīvu iemeslu dēļ pieteicējai nav bijis iespējams savlaicīgi prasīt Valsts zemes dienestam ziņu aktualizāciju NĪVKIS (kas ir apšaubāmi, jo, ieskatoties Tiesu informācijas sistēmā, redzams, ka tiesā jau izskatītās lietās (*sk. lietu Nr.A420700910 par NĪN 2010.gadam, lietu Nr.A42873409 par NĪN 2009.gadam*) pieteicēja katru gadu atsaucas uz vienu un to pašu argumentu, tomēr šādu ziņu aktualizācija NĪVKIS joprojām, arī šā sprieduma sastādīšanas brīdī, nav veikta), tai saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pantu apstrīdēšanas procesā bija jānodrošina nodokļu administrācijai pierādījumi šajā jautājumā, tomēr apgabaltiesa tādus lietā nekonstatē.

Lietā esošie pierādījumi neapstiprina, ka [12.4] minētais zemesgabals ietver arī daļu no ielas. Tieši pretēji, kā jau minēts, to nepierāda ne NĪVKIS reģistrētās ziņas, ne arī zemesgrāmatas ieraksts, kur ierakstīts tikai zemesgabala apgrūtinājums – aizsargjosla gar Uriekstes ielu un Eksporta ielu – sarkanā līnija (*lietas 36.lapa*), ne arī zemes robežu plānā norādītās identiskas ziņas (*lietas 38.lapa*), ne ortofotokarte (*lietas 39.lapa*), ne kādi citi pierādījumi.

Acīmredzami, pieteicēja pēc būtības uzskata, ka „zeme zem ielas" Likuma 1.panta otrās daļas 3.punkta izpratnē ir arī zeme aizsargjoslā jeb ielas sarkanajās līnijās. Šāds uzskats nav pareizs, jo tas neizriet no tiesību normām. Ja likumdevējs kā izņēmumu būtu paredzējis arī atbrīvojumu no NĪN par zemi, kas atrodas ielas sarkanajās līnijās, tas tieši būtu noteikts tiesību normās. Savukārt, ja tiesību norma izņēmumu no vispārējās kārtības neparedz, secināms, ka par šādu zemi NĪN ir jāmaksā.

Likuma 1.panta otrās daļas 3.punkts paredz neaplikt ar NĪN zemi zem dzelzceļa sliežu ceļiem. Zemi, kur plānots būvēt dzelzceļu, nav paredzēts neaplikt ar nodokli. Šādu zemesgabalu pēc būtības var pielīdzināt jebkuram zemesgabalam, uz kura neatrodas neviens no Likuma 1.panta otrajā daļā minētajiem objektiem (*sk. Augstākās tiesas sprieduma lietā Nr.SKA-521/2013 10.punktu*).

Tātad pieteicējai ir jāmaksā NĪN arī par zemi, kur plānots būvēt dzelzceļu.

[17] Ievērojot minēto, Lēmums nav tiesisks daļā par aprēķināto NĪN Podraga ielā 1 un 3 6065 m2 platībā, uz kuras atrodas Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošas ēkas.

[18] Pirmās instances tiesas spriedums lielākajā tā daļā ir tiesisks un pamatots, bet daļā nav pareizs.

[19] Tā kā pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota, atlīdzināt tai valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Apmierināt Satiksmes ministrijas pieteikumu daļā.

Atcelt no pieņemšanas brīža Rīgas domes 2012.gada 12.jūlija lēmumu Nr.1-43/RD-12-2333-ap daļā par nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinu valsts nekustamajam īpašumam Podraga ielā 1 un 3, Rīgā, kadastra numurs 0100 098 0044, 6065 m^2 platībā.

Pārējā daļā Satiksmes ministrijas pieteikumu noraidīt.

Uzlikt pienākumu Rīgas pilsētas pašvaldībai atdzināt Satiksmes ministrijai tās samaksāto valsts nodevu par pieteikuma iesniegšanu tiesā 28,46 *euro* (divdesmit astoņi *euro* 46 centi).

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	(*personiskais paraksts*)	L.Vīnkalna
Tiesneses	(*personiskais paraksts*)	A.Kovaļevska
	(*personiskais paraksts*)	K.Krastiņa

NORAKSTS PAREIZS:
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese L.Vīnkalna
Rīgā 2015.gada 23.februārī